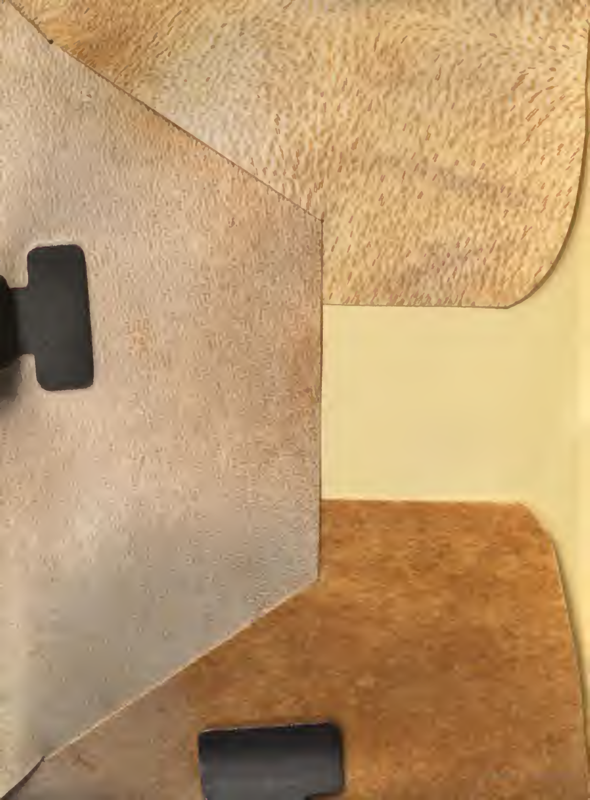

PVRPVRATORVM PRINCIPVM IDAEA

siuè

IN FVNERE

EMINENTISSIMI PRINCIPIS

MARCI ANTONII FRANCIOTTI

S. R. E. CARDINALIS

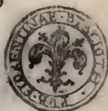
ORATIO

Habita in Templo Nationis Lucensis
Dùm illi Patria communi nomine parentaret

A IOANNE BAPTISTA BOTTINIO

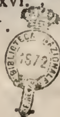
Patritio Lucensi.

ROMÆ, Typis Ignatij de Lazaris. M.DC.LXVI.

SVPERIORVM PERMISSV.

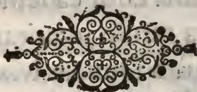
III.

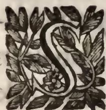
Illustrissimo, & Reuerendissimo Domino

AVGVSTINO FRANCIOTTO

ARCHIEPISCOPO TRAPEZVNTIO
ET PICENI GVBERNATORI

IOANNES BAPTISTA BOTTINIVS FOEL.

I argumenti præstantiæ respondens Oratoris facundia soluere debuisset commen-

dationis vectigal eximijs prærogatiuis Eminentissimi Patrui tui, Præsul Illustrissime, euocanda fuissent è tumulis prisca illa eloquentiæ prodigia, quorum vocibus echo immortalis assultat posthuma fama cum cadente solum natura rerum interitura. Sed quoniàm Diuinæ Marci Antonij Cardinalis dotes vtcumque deterantur ingenij culpa, & nullis artis phaleris exornatæ historica solum fide recenseantur, admirationem ta-

tamen omnium laceſſunt, gauiſus mirificè ſum, quod ad hoc perhonorificum munus noſtra inuitaretur infantia, in quo obeundo ob immenſam rerum vim nulli eſſe licet indiſerto: & ex morbo diuturno moleſtoque eluctatus, ſcriptionem aggreſſus illicò ſum, inſtaurari vires expertus à labore gratiſsimo. Cęterum meæ præcipuè partes erant, hoc ſterili ſerto laudum redimire imaginem Cæleſtis Principis noſtri, qui me

am gentem innumeris ſibi beneficijs obſtrinxit,ac me præſertim, eo quod eodem cenſear nomine cum Ioanne Baptiſta patruo meo, qui vices obeundo præſtantiſsimi Cardinalis in adminiſtranda Eccleſia illi deſponſa, fato conceſsit. Quocircà hoc illi qualecumque rependimus obſequentiſsimi amoris, ac deuinctiſsimi obſequij monumentum, qui nos Auſpicijs humaniſsimis perpetuò fouit, & amore munifico. Ad te

por-

porrò, Illustrissime Præsul, sua veluti sponte conuolat Oratio nostra, in quo superstes viuit in hac aulæ luce Cardinalis egregius, quem non virtutibus minus, quàm sanguine repræsentas, Sapientia præcipuè, & omnigena literatura, Vigore mentis, grandi Consilio, Animo excelso, vitæ Integritate, ac præclaris in Rempublicam meritis: Idcircò amoris hæredem te, ac cultus aspicimus, quo illum Principem Roma est prose-

quuta. Vale,& ad consuetos tuæ genti honores tuis istis Virtutum, & Sapientiæ gradibus incede.

Pur-

vrpurati Principis partes implere, & dignum esse Cardinem, cui templum augustissimum Diuinitatis in terris Ecclesia Christi nitatur, est singularis, & diuinæ planè virtutis Eminentissimi Principes; ità vt satis amplo sit exornaturus elogio quemlibet è vestro Regali Collegio præstantem virum orator, si splendidissimo muneri respondentem heroicarum laudum multitudinem & splendorem in illo repræsentauerit. Quid si eumdem fuisse contendat absolutissimum purpuratæ virtutis exemplar? Hoc ego in Eminentissimo Principe Marco Antonio Cardinali Franciotto intueor in præsentia, cuius amplissimum commendationis in campum ingressurus, vt certis quibusdam finibus circumscribam orationem meam, ex innumeris dotibus eas tantùm seligam, quæ sacri Principis Idæam numeris omnibus absolutam efficiunt, Sapientiam scilicet singularem, tenax Iustitiæ propositum, effusam in omnes Charitatem, & studium Religionis eximium. Neque ingenij mei imbecillitate tàm grande argumentum, sed duorum sapientissimorum Pontificum nititur authoritate. Quorum alter,

vt Marcum Antonium Franciottum imitatione exprimendum sibi statuerent, recens initiatos Præsules admonebat. Alter cùm è cœtu viuentium ereptum audisset, intimo animi sensu conquestus est, Vaticani Regiam amisisse præclarum sanctitatis eminentissimæ Senatorem.

Antequàm verò fulgentem in meridie solem, & purpura exornatas virtutes admiratione potius quàm laudibus prosequamur, placet ne huiusce lucis Auroram fugienti oculo delibare, quæque viam ad ostrum adornant prærogatiuas cursim suspicere, quæ si non elaborant idæam sacrorum Principum, prærequiruntur tamen in illo, qui Ecclesiæ Patribus exhibiturus est formam prodigiosæ virtutis. Quamuis Concilio Regum inserat purpura, & præclarissimam afferat lucem imaginibus Proauorum vtcumque iacentium, si tamen inter gentilitia decora virtus adoleuerit Romano murice ornata, fulgor illi congeminatur, qui nobili statuat in lumine idæam sacrorum arbitris proponendam. Sed iniuriam vobis irrogarem, Cælestes Marci Antonii dotes, si præscriptos vestris laudibus terminos orationis Auorum meritis consecrarem: si alias purpuras, si quæsita

sita

sita à Sixto IV., dùm regnaret, fratris sui filiæ cum Ioanne Francisco Franciotto connubia; si vocatum in partem curarum, & imperii à Iulio II. Galeottum S. R. E. Procancellarium, si cum Vrsinis, Columnensibus, Roboreis Vrbini Ducibus, ac Ioanne Mediceo, qui euectus ad imperium Leonis X. nomine optimè meruit de Christiana Republica, contractas affinitates; si armorum, ac literarum præstantia, quin etiam sanctitatis laude celeberrimos huiusce generis viros enumerarem.

Obruit Auita sydera fulgor Solis, cuius imago non posteros tantùm nobilissimæ stirpis, sed sacros Principes animabit ad laudes: qui paternam domum, non opulentis Ecclesiæ prouentibus, sed ditissimo virtutum, ac famæ censu locupletauit. Nobilem ille à sua gente, sydeream è Cælo indolem hausit; qua primis etiam colorum ductibus, & candido lucis flore in pueritia exornauit imaginem Diuinitatis, vt illum decet, qui veluti morum norma Cælitus delapsa Purpuratis Patribus vita sua præscribere debeat exempla viuendi. Quandoquidèm sicut ex hoc ordine euehuntur ad Vicariam Numinis potestatem, sic ex innumeris mortalibus dignis-

ſimi qui ſeligantur ad hoc Regale Collegium; illi ſunt, qui priuatam ſortem ſummis virtutis propriæ laudibus amplificauerint.

Candor præcipuè, & morum integritas commendet illuſtrandos purpura, quam Cæleſtis Agnus ſanguine candidiſsimo colorauit. Suſpexit in puero diuinam hanc dotem Patria, ſuſpexit Patria doctrinarum Bononia ſenilem in iuuene virtutis conſtantiam, adeò ſuprà reliquos eminentem, vt Maphæus Barberinus, qui tunc illam Vrbem Pontificis à latere Legatus, deindè fœliciſsimè temperauit Orbem terrarum, in illo adamauerit dotes, quas ipſemet proponeret admirationi populorum, ac huiuſce iuuenis operoſa authoritate difficillimas ſedatu diſſenſiones in illo Archigymnaſio inter artium Auditores exortas facili negotio compoſuerit. Verùm qui diſcordes ſociorum animos mutuæ pacis vinculo conciliaſti en, vt nonnullos ex ipſis hoſtes infeſtiſsimos experiris pudicitiæ tuæ bellum eò ſæuius quò blandius inferentes? Immittitur in caſtiſsimi Iuuenis conclaue auernalis furia ſulphurea libidinis face intemerati pudoris arcem impetitura: & blanditiis, precibus, forma, omnibus denique artibus, quibus in

pa-

palæſtra iniquitatis apprimè fuerat erudita, templum animatum Diuini Spiritus oppugnatura. Quid in hoc rerum articulo deprehenſus ageret, quid conſilii ſumeret in hac fluctuantis animi tempeſtate, quodnàm effugium meditaretur ex his difficultatum ambagibus? ſodalium ne, amicorumque opem imploraret? Quorum videlicet opera præſens in ipſius perniciem procella inſurrexerat. Vicit inuictus conſtantiſsimi iuuenis pudor impudentiſsimæ furiæ peruicaciam, & colapho in faciem blandientis impacto rubere coegit ictus vehementia proteruum illum vultum, quem aduerſus verecundiæ ruborem ſua laſciuia obfirmauerat, & poſt cæſum fortiter hoſtem, fugâ victoriam conſummauit: Præſulem ſanctiſsimum Franciſcum Saleſium, quem aliis quoque virtutibus expreſsit, ſimili caſtimoniæ triumpho conſecutus.

Si has palmas metit non dùm adulta virtute, ſi laurus iſtæ triumphales circa iuuenis crines ſerpere geſtiunt, quis admirabitur, nullo vnquam pondere mortalitatis alliſum ad humum, nullo tartarei fulminis halitu maligno afflatum fuiſſe, ac pulcherimum florem virginei pudoris ad vltimam ætatem vernantem

A 7 pro-

protulisse hortis cælestibus inserendum? Admirationem certè prouocat sollicitudo singularis, qua nec expertæ fidens integritati, nec partis in lubrica ætate victorijs, grandis ætate Vir, & Purpuratus abhorrebat cum dispari sexu miscere sermonem, nisi alijs coram adstantibus, & affixis terræ, ideoque Cælo spectatore dignis luminibus: qua suo florem hunc éducto frequentissimè flagellis sanguine irrigauit, qua illum spinis præcinxit austeritatis asperrimæ, non Principibus tantùm, sed viris etiàm intrà Religiosa Claustra degentibus prodigiosæ.

Prolusit modestiæ purpura Romani fulgoris ostro Regali, quod maiorem ab illo accepit, quàm contulit lucem, postquàm egregiè perfunctus est munere Præsulis in regendis Vrbibus: in alenda, quin & delicijs reficienda Vrbium Regina, cum Annonæ Præfectus sedulitate mira, & grandi consilio magis profuit Romæ, quàm fæcundis aquis Nilus Ægypto: & librandis lancibus Æquitatis, cùm Apostolicæ Cameræ Auditor præbuit argumenta constantissimæ virtutis, namque indulgebat se se quotidie altercationibus dissidentium à meri-

A die

die adusque solis occasum, stans, & aperto capite illas excipiens, eximia & ferè inaudita charitate onera subeundo nobilissimi Magistratus, quem ex insita moderatione animi demissioneque, mereri quàm ambire maluerat. Quamuis enim inter Apostolicæ Cameræ Clericos virtutibus emineret, ac complures ex amicis ipsum vrgerent, vt leuibus quibusdam officijs prouocaret munus illud amplissimum: sublimis animi vir constantissimè renuit. At indubius hinc est gradus ad purpuram, amici suggerebant. Et hoc præcipuè nomine, inquit ille, lacessere non audeo splendidissimam dignitatem, quòd purpuram parit. Instabant rursus, vt saltem apud amantissimum sui Pontificem profiteretur, gratum tàm grande sibi beneficium fore. Hoc etiam præstare abnuit, vt animum excelsissimo magistratu excelsiorem approbaret.

Age verò vt libet Franciotte: constantissimæ modestiæ nubibus meridiana luce nitidioribus Cælestes animi prærogatiuas inuolue, & Christiana demissione cuiuslibet apicem dignitatis exæquante ad emeritos honorum gradus aditum interclude. Virtutis fulgor eximiæ quam-

uis velamine obductus ipse se prodit, & splendidissima inuitat munera, vt illis lectissimarum amplitudine dotium decus & ornamentum afferat singulare. Quamobrem Vrbanus VIII. æquissimus meritorum librator, quique virtutum pretia ex ipsarum possessione nouerat, nobilissimorum congerie munerum, ac geminata dignitatum luce illustrauit Franciotti præclarissimas dotes, quæ ad sanctissimi Principis mores, hoc est absolutissimum exemplar viuendi compositæ sub Barberini solis faustissimis radijs adoleuerant. Ipsum enim iam dudum virtute purpuratum, sua, Vaticana purpura ornauit, ac ad Lucensem Ecclesiam, cui primo iuuentutis in Vere integerrima vitæ ratione leges exemplo imponere visus est, sanctitate & sapientia, ac postmodum ad Flaminiam nobilissimã ditionis Ecclesiasticæ partem æquissimo imperio temperandam euexit. Hæc ille amplissima munera non minori exercuit virtutis constantia, quàm prodigiosæ modestiæ pertinacia venari officijs fuerat dedignatus. Suum profectò Franciottus esse voluerat ex merito accipere præstantissimos honores, non quærere.

Fuit

XVII.

Fuit illius animus summi capax imperij; sed summum imperium quibus vnquam studijs, qua significatione animi, verbo quo, aut nutu quæsiuit? Num certior factus de prona in se Principis magni voluntate adigi vnquam potuit, vt apud eiusdem Administrum profiteretur, grata sibi accidisse argumenta illa honoris & beneuolentiæ? Captum fulgore tergemini diadematis visum iri se, dicens, & animum peruolitantes curas Regales ab illa grati animi testificatione proferendas in medium; quæ tamen se se nullatenus vellicarent. Nimium quantum à profusa in se liberalitate diuina suam demissionem euectam: altius votis eniti, neque suum esse, nec meritorum suorum. Enim verò qui ex purpurato Patrum ordine mereatur Vicariam Numinis potestatem, nec ab illa luce fascinetur, hunc esse statuo Purpuratorum Idæam, maximo, quo decoratur, honori, meritis animoque præstantem.

Iam verò Franciotti virtutum decora in purpura, bono scilicet lumine collocata, mirabilem sui pompam explicantes intueamur. Atque vt de Sapientia dicere aggrediar, singularis illa in Marco Antonio fuit, & Christianæ Reipubli-

cæ

cæ summoperè salutaris. Hanc natura firmauit ingenij iudicijque præstantia, laboriosissimum studium ad septem quotidie horas, etiam in vltima, & morbis implicita senectute productum excoluit, perfecit egregia sanctitas morum, cuius à fulgore maxima lux in animum deriuatur. Decem sacris cœtibus, ac multis prætereà præter ordinem Præsulum & Purpuratorum conuenientibus, illius sapientia exercebatur, ac tanto eius sententiæ plausu excipiebantur, vt plures veluti pedibus in ipsas irent: Quid quod Sapientissimus Pontifex Innocentius, dum de varijs placitis admonebatur, sedulò quærere consueuit, quid ea in re sensisset Franciottus, maximum in illius authoritate pondus esse abritratus, in cuius suffragijs sanctitas pariter & operosum studium emineret: non aliam in illius animo sollicitudinem, veramque politicam deprehendi asserens, quàm Christianæ Reipublicæ commodo consulentem. Qui priuato nihil bono prospiciat, qui curas omnes in publicam conferat vtilitatem, hunc verum cardinem fidei, hunc exemplar esse Principum, hunc animo magno, magnaquè præstare sanctimonia, ideoque magnum

esse

esse inter Purpuratos Patres; quia magna sanctitate præstantem; quis inficiabitur?

En autem sua veluti sponte in exornandam tanti viri iustitiam deuenit oratio. Illi laboriosissima studia, perpetuas curas, amorem consecrauit, & vitam; adeò captus pulcherrima specie iuris & æqui, vt ausus nunquàm sit homines, sed Æquitatem solummodò controuersiarum Arbitris commendare, neque spes Clientium lactare, neque pecunia mulctatis reis veniam indulgere, neque frumenti efferendi facultatem impertiri præstantibus viris, & quorum ipse officijs summoperè indigebat, neque pronum vnquam exhibere in partem aliquam animum suum, quin alterius ante causam cognouisset. Nego quempiam fuisse, qui non facillimos ad illum inuenerit aditus, quique in illo studium animaduerterit se subtrahendi nouis laboribus, licet antea innumeris premeretur, quin potius non suspexerit eorumdem incredibilem tolerantiam, subductas quieti noctis horas, stare iussum, dùm per Vrbes Legatus incederet, currum, ad supplices pauperum Libellos excipiendos, deuoratas æquissimo animo sollicitudines in causis di-

dignoſcendis, ad quas in ſacris congresſibus proponendas ſęquisſimè conſpirantibus disſidentium votis deſtinabatur. Nego vlli vnquam ſacro cætui defuiſſe, quinimó nihil ab illo ſolido de die ademptum miniſterio æquitatis, cui tempus omne deuouebat, quod in exorando Numine non impendiſſet; adeoque vitam, illius omnem perpetuo iuſtitiæ famulatui decretam, & ab eodem inuitatam aſſero mortem, quam propterea martyrium penè dixerim, quo hæc illum virtus coronauit. Profectò enim poſt fractas diuturnis laboribus vires fatum prouocauit frequentia ſacrorum congreſſuum, quorum ſe nulli exemit, licet ægritudine contabeſcens & vltima ſenectute, ac poſtremis vitæ diebus interfuit illorum pluribus, attonitâ ad hæc Româ, veluti ſæpius ante ſuſpexerat in illo inſtaurata prodigia, quæ Nazianzenus Gregorius narrat Cęſareæ plauſibus excepta fuiſſe, quando ſuus genitor ſanctisſimus Præſul *Non dubitauit aggredi iter, vt calculo ſuo iuuaret electionem Epiſcopi, ac vehiculo impoſitus, non ſecus ac feretro, iuuenis rediјt, firmus, ac valens.* Perindè Roma diu multumquè Franciottum vidit reparantem laboribus

vi-

vires, & ſacris nutritum negociis, ad quæ progreſſus affecta valetudine domum redibat incolumis. Diuinitatem quantum homini licet eniti æmulatus, cuius æternum conſilium non defatigant curæ mortalium moderatrices. Sed quod procurandæ iuſtitiæ ſtudium diu illi vitam produxit nouis ſollicitudinibus exercendam, idem ipſi tandem triumphale cœleſtes ad palmas iter explicuit.

Hactenùs in commune conſulentem ſapientiâ & iuſtitiâ commodis Reipublicę, ac miſcentium Lites, hoc eſt virorum plerumque nobilium contemplati ſumus præſtantisſimum Cardinalem. Nunc priuato charitatis amplexu ſtringentem ſingulos, etiam abiectisſimos mortalium intueamur. Nullam ab amore ſuo fortunam hominum prohibuit beneficentiſſimus Princeps. Quonàm flagraret amore ſalutis animorum dicat Eccleſia illi deſponſa, quam diligentiſsimè perluſtrauit, non à viarum anguſtiis, non ab âſperitate laborum, non ab itinerum incommodis retardatus, & ad oppida illa, quæ propiùs nubibus inaccesſi montes admouebant, & quò equi eniti non poterant, pedibus ipſe ſuis progreſſus, ne manibus dicam,

cam, prorepens. Quodnam ab illius sollicitudine fugientis terræ littus distantia locorum subduxit, cum protendens ad Orientem vsque magnanimas curas, apud barbaros populos fidei Præcones suis opibus aleret, ac Præsules ferè omnes illarum gentium inauguraret, nec suæ liberalitatis expertes abire pateretur, sacrorum Principum munificentiam, cæterarumque exempla virtutum perpetuis laudibus prosecuturos. Quantum illius in omne genus hominum charitas emicuerit inopes dicant, quibus suprà triginta aureorum millia, vt post eius obitum testati sunt conscii ministri Religiosi viri iurati silentii sacramento liberati, quos ipse ad pauperum egestatem subleuandam pecunia obarmabat, quam sibi subtrahere sedulo studuit, neque enim in mensam instruendam opiparis dapibus, nec in domum exornandam pretiosa supellectili, nec in paternæ domus census amplificandos traducebat sacros redditus, quos ex Summorum Pontificum munifica largitate satis affluenter acceperat, ex quibus aurei tantùm sex & viginti reliqui eidem erant dum fato concessit. Dicant diuino cultui consecrati, quorum plurimi à nemine maioribus se bene-

 f.ciis

ficiis deuinctos profitentur. Dicant vèl infimæ sortis domestici administri, quos benignitate mira, & quasi paterno amore fouebat, ad amicorum fermè conditionem euectos, quique ferè omnes in eius famulatu consenuerunt, consueto, & sępe geminato stipendio, quin & deliciis omnibus, dum morbo decumberent, illius in domo refecti, nisi eos fortè parta sceleribus famosa tabes inuasisset, tunc enim facile à se abire permisit hostes diuinitatis; mitis cœteroqui ergà illos adeò, vt prouerbio per hominum ora Cardinalis Franciotti mansuetudo circumferretur, qua ad suas non semel occlusas fores hęsit diu multumque pręstolatus seruos, quorum ignauia ab ingressu prohibebatur; quosque risu benigno, & obiurgatione nulla excipiebat.

Intermissa nunquam sollicitudo, qua commodis aliorum, & pręcipuè indigentium consulebat, omnem Marco Antonio innocuę voluptatis vsum, quin etiam necessariam à laboribus quietem interdixit, adeout, ne suburbanas quidem Tusculi delicias vnquam inuiseret, ac nullam sibi diem seponeret, omnes eximia charitate impendens in commoda Reipublicę:

perinde ac si non præmium laborum purpuram accepisset, sed publico esset famulatui mancipatus; hoc præcipuè nomine verus fidei cardo, cui pondus immensum curarum incumberet. Adeò autèm misertus est cæterorum, vt miser ipse propemodum esse vellet, ac pauper, quò in pauperes partiretur prouentus Ecclesiæ: nullum quippe est Principe Purpurato, immortalitatemque merituro impendii genùs dignius, quàm quod in erigendam subleuandamque inopum egestatem erogatur.

Itanè verò, inquit aliquis, purpuratis virtutibus non contentus petitas à Religiosis Dominus Christianas reliquas dotes in aulam inuexit? Reprehendam orationem meam, si non frugali, ac fermè vulgari dape mensam instrui imperabat, si non constantissimè renuit Villam conducere, cuius tamen solitudine mirificè capiebatur, ne destinatas indigentibus opes attereret, quarum se tantummodò diribitorem agnouerat. An non Euangelicæ perfectionis culmen adeptus dicendus est Princeps, qui admiranda Religiosis etiam viris arduarum præbet exempla virtutum, & aulæ luce donat, quas in nemoribus, & Claustris venamur? Neque breui

ſui cordis hoſpitio illas dignatur, quandoquidèm æquabilitate morum perpetua mirabilis fuit, & cum illo adultæ, cum illo pariter cæleſtes animi prærogatiuæ conſenuere.

Nùm autem qui mitiſſimo ingenio mortalibus omnibus præbuit argumenta ſingularis amoris, vlla inordinata ſignificatione voluntatis proſecutus eſt domeſticum ſanguinem, aut beneuolus in omnes animus interimere potuit odium, quod in ſe ipſum exeruit? Nihil vnquam è ſacris redditibus in paternam intulit domum: imò nec in Præſtantiſſimi viri, & ſibi ſanguine, & virtutibus coniunctiſſimi nomen transferre voluit ante obitum Eccleſiæ prouentus, licèt optimè de ſe, deque ſacra Republica meriti.

Porrò qui mortales omnes paterno amore complexus, nimium tamèn ſuis blandiri non eſt auſus, vt in ſe ipſum inimicitias exercuit immortales: inſeruit cordi ſanctiſſimi viri odiorum ſemina in ſemetipſum animi demiſſio ſingularis, ſuiquè contemptus egregius. Verborum ergò ſolùm auarus, libratorque mirabilis, num excidere ſibi quidquam ex ore permiſit, quod ſui commendationem ſuboleret? An

non

non modestissimos oculos terræ affigens, dum alios, non modo Principes viros, sed & abiectæ sortis homines alloqueretur, venerari in omnibus virtutis præstantiam videbatur? quæ munera pauperibus erogabat quo studio premere consueuit! Neque desunt qui precibus illius diuinitùs indultum credant, vt qui per annos supra triginta eius confessiones exceperat paucis ante illum diebus fatò sublatus aperire non posset cælestes sanctissimi Prçsulis dotes: quod pariter Sancti Ignatij Loyolæ votum fuisse reperio literis consignatum. Cùm ergò nihil in se, quod amorem promereretur, animaduerteret, odio in se se perpetuo demereri statuit amorem Diuinitatis. Vidimus educto flagellis cruore suç lilium integritatis lactãtem. Quæ vulnera sactũ demortui corpus ornabant, quibus vrgebat se ipsum, catenæ, & cylicina vestis, hostilem in se se Marci Antonij animum, & nullum sui, veluti vulgaris animæ studium habitum aperuere. Famulares sibi, dùm è stratis surgeret, manus à suis adhiberi, dormire quemquam propè suum cubiculum vetuit, non sine vitæ discrimine, ne ad aliorum aures accideret inflictarum sibi plagarum strepitus

latè sonorus. Quænàm illi dapes gratum saporem elaborarent, quæ insuaues accidissent domesticis nunquàm innotuit: quin potiùs illos perpetua cœpit admiratio, quod tenuissimo, ac parabili cibo vix protrahere vitam posset, quinta solum vini parte temperaret aquæ rigorem, ac nunquam per admotas illi niues æstiuis delicijs indulgeret, & pane solum, & aqua vires reficeret quotiescumque recurrerent profesti magnæ Virginis dies.

Sed pluris facient æqui iudices sanctitatis exceptas animo exultanti molestissimas ægritudines, & libentissimè tolerata cælitùs demissa, quàm spontè inuitata tormenta. Nullam fatiscentis animi notam in eiùs vultu deprehensam, licet per annos plurimos morbis fuerit impetitus: ac dissimulatum prodigiosa constantia calculi dolorem, quo sæuissimo quotidie torquebatur; quatuordecim enim ijdemque non vulgaris magnitudinis Lydij lapides heroicæ tolerantiæ mirificè illum vexabant, dum consueta subibat onera mortalitatis; ac dum lacrymas ab illo sæuitia doloris exprimeret, florere in ore risum cogebat vigor generosisſimę voluntatis. Quidhic ego magis admirer A A?

In-

Incredibilem ne perferendi constantiam? An potius inauditam animi demissionem, qua dolorem occultaret, ne admirationi esset acerbissimi victoria cruciatus?

Sui osor acerrimus veras tamen delicias sibi non inuidit sapientissimus vir, quin potius illas venatus est eximio studio Religionis, ijsque se diuino beneficio colliquescere candidè aliquando professus est amicissimo viro: & profectò pręcocem illi indultam vsuram beatitatis est arbitratrus quicunque perpetuò eius in ore vernantem innocui risus florem aspexit.

Doleo in eas temporis angustias compulsam orationem, vt vela contrahere debeat, dùm argumenti præstantia triumpharet. De Religione, qua Deum coluit sanctissimus Præsul, quodquè erat in partitione quartum, dicere prohibemur iniuria temporis præteruolantis. Quamobrem consultò prætereo duas quotidie horas ab illo statutas contemplationi rerum diuinarum, subductum ideò tempus necessariæ quieti, & educta saltem lodicibus membra, cum æs campanum, cuius admonitu suas horas moderabatur, religiosos viros ad orandum inuitabat: diuinas horas tanto studio pietatis Deo

per-

perſolutas, vt decretis ſemper ab Eccleſia temporibus illas percurrerit, niſi quando, vt aures prębcret disſidentibus illum Iuſtitię Religio commodabat: Cæterum animo vſque adeó à rebus mortalibus auocato exhibebat illud vectigal diuino Numini, vt admonitus inter orandum de admoto ſuis ædibus igne: Irent porrò, & aqua compeſcerent illius furorem, dixerit pacatisſimè, ſeque ſinerent frui cæleſtis Regis alloquijs: Prętermitto oblatam quotidie Patri diuino ſalutis hoſtiam, mirabili ſignificatione cæleſtis amoris, etiam die, qui eidem ante ſupremum illuxit, licet viribus deſtitutus eſſet, ac ferè animam agens, gauiſus quod exhibere poſſet aliquod morientis Numinis ſimulacrum, & ſimul ſacerdotis & holocauſti munus ſubire. Dicere ſuperſedeo cultum eximium, quo Deiparam eſt proſecutus, titulum Templi eidem dicati alijs pręhabens ſplendidioribus; ſollicitudinem in frequentando Pontificio ſacello, cui ferè ſemper aderat omnium primus, & ſacris diuinis abſtabat religioſisſimè, Cælum vultu ſpirans, ac Sydera: tantam demùm in exhibendo ſuperis cultu alacritatem, vt ad aliorum vices in ſacris muneribus, quoties

cum-

cumquè opus esset, obeundas, obtulerit se paratissimum Apostolici Sacelli Pręfecto; Nec alijs delicijs fractas laboriosissimo studio vires recrearet, quàm Æxquilinum Deiparæ, vel Vaticanum Principis Apostolorum, aliaque Vrbis Templa, & Cæli Colonias inuisens: quod pręstitit quotidie quandò pestis per Vrbem grassata cessationem à negotijs imperauit.

Quod si domestici sanctè asseuerant, nihil vnquam vidisse se ab illo peractum causa captandę innocuę voluptatis, si Iustitia, & Religio, duo veluti Poli eius perpetuô vitam circumegerunt, si omnibus, quę post cognitas causas illi supererant, horis incolebat animo Cœlum, mirabimur, nullam ab eodem habitam sollicitudinem vitę, & mortem, quam pręnouisse visus est, laboribus prouocatam, risuque blanditum illis, qui dicerent, decretoriam esse, qua decumberet, ægritudinem.

Excepta mors animo exultanti, florens in pulcherrimo demortui ore fulgor integritatis, didita per Vrbem, Europamque omnem fama sanctitatis, sanctissimo etiam in terris oraculo comprobata, eximiam ipsius virtutem posteris commendarunt. Fleuere pauperes ademptum

sibi

ſibi parentem, Fleuerunt Religioſi viri Patronum optimum, ſingulare ornamentum nobilis Patria, Æquiſſimum Arbitrum diſſidentes, Idæam ſacrorum Principuum Regale Collegium Purpuratorum. Sed ab adempto nobis theſauro expreſſas doloris lacrymas alius temperauit fletus, argumentum animi ob illius fœlicitatem triumphantis. Exultat enim Patria ob gloriam nobiliſſimi Ciuis, ac dum illi precum & obſequij iuſta perſoluit in Templo eiuſdem Auſpicijs olim illuſtri, ignorat an illius potius hoc laudum tributo famam amplificare, eumdemque ſacrificijs expiatum ad Cœlum euehere, an ab ipſo iam recepto in Concilium Diuorum ſperare poſſit Cœleſtia munera: Exultant innumeri, quos ille beneficijs affecit, dum hæredem vitæ famam relictam vident à Principe, qui ſua omnia, ſeque ipſum aliorum commodo impendit: Exultant præcipuè Regales eiuſdem Collegæ, qui omnibus Cœleſtis, humanæque gloriæ luminibns exornatam vident Idæam ampliſſimi muneris ſui. Hanc exhibitam Romæ à Marco Antonio Cardinali Franciotto Sapientia, Iuſtitiæ ſtudio, Charitate, cultuque Religionis, ambigit nemo.

Cùm

XXXII.

Cùm enim Purpuratorum Præsulum vita, vel in exorando Numine; vel in consulendo commodis Reipublicæ, quando vocantur in partem curarum à Vicario Diuinitatis, vel in temperando sortes mortalium in sacris Conuentibus, vel in benemerendo priuatim de genere humano, erogando creditas fidei suæ opes animi atque fortunæ, tota versari debeat, nullus est qui non videat, numeros omnes purpuratæ virtutis explesse Cardinalem Franciottum, qui Religione Deum; Sapientia Principes, totamque Rempublicam, Iustitia commendatas sibi fortunas diffidentium, Charitate singulos etiam abiectæ sortis mortales, & omne demùm genus hominum fuit amplexus.

DIXI.

Imprimatur,
Si videbitur Reuerendiss. P. Mag. Sacr. Palatij Apost.

O. Archiep. Patracen. Vicesg.

Imprimatur,
Fr. Hyacinthus Libellus Sacr. Palatij Apost. Magist.

